herpy

SLANGER

Beauty rat snake

Elaphe taeniura

En stor, slank og oppmerksom slange fra Sør-, Sørøst- og Øst-Asia som blir 150-200 cm og kjennes på den svarte streken bak hvert øye og de mørke tegningene på en gulbrun til olivenfarget kropp. *Elaphe taeniura* er dagaktiv, klatrer gjerne og krever et stort, høyt og rømningssikkert terrarium.

Familie: Colubridae Tidligere navn: *Orthriophis taeniurus; Elaphe taeniurus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**150-200 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-25 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Regnskog og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**180 × 60 × 90 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**30-31 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**4-15 egg**
Inkubasjon	**55-65 dager** ved 28-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Vedlegg D**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Elaphe taeniura er en stor, ugiftig slange med slank kropp og et tydelig avsatt hode. Grunnfargen er gulbrun til olivenfarget og blir mørkere mot halespissen. Fra hvert øye går en svart strek bakover mot munnviken, og ryggen har par av runde, svarte flekker som smelter sammen. Navnet *taeniura* er sammensatt av latin *taenia*, bånd, og gresk *oura*, hale, og peker på båndtegningene som ofte ses på halen.

Voksne dyr blir typisk 150-200 cm inkludert hale, og enkelte blir over 250 cm. Nyklekte unger måler 30-45 cm og vokser raskt: med rikelig fôr blir de 90 cm eller mer i løpet av det første året.

Arten er svært variabel. Det er beskrevet ni underarter fra forskjellige deler av utbredelsesområdet, og de avviker i farge og tegning, for eksempel med en svart strek omgitt av blått bak øyet og en lys midtstripe på bakkroppen hos *Elaphe taeniura ridleyi*. Inndelingen i underarter er omstridt. I en periode ble arten ført som *Orthriophis taeniurus*, og det navnet brukes fortsatt mye i handelen. I tillegg til villfargede dyr finnes det albinoer i handelen.

Oppdrettede dyr er langt å foretrekke. Viltfangede dyr er ofte defensive, sterkt angrepet av parasitter, uttørkede og avmagrede, og mange er vanskelige å få til å spise.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Utbredelse og leveområde

Elaphe taeniura har et stort utbredelsesområde i Sør-, Sørøst- og Øst-Asia. Den finnes i det meste av Kina (men ikke i den nordøstlige og vestlige delen), på Taiwan og Hainan og på Ryukyu-øyene i Japan, og mot sør gjennom Vietnam, Laos, Kambodsja, Thailand og Myanmar til Malaysia, Sumatra og Borneo. I det nordøstlige India finnes den i Arunachal Pradesh, Sikkim, Darjeeling-området og Mizoram.

Underartene har hver sitt område: *Elaphe taeniura friesei* lever bare på Taiwan, *Elaphe taeniura schmackeri* på Ryukyu-øyene, *Elaphe taeniura grabowskyi* på Sumatra og Borneo, *Elaphe taeniura ridleyi* på Malakkahalvøya og i det sørlige Thailand, og *Elaphe taeniura callicyanous* i Vietnam, Kambodsja og Thailand. Kartet viser bare den opprinnelige utbredelsen.

> **Naturlig utbredelse:** Kina, Taiwan, India, Myanmar (Burma), Thailand, Laos, Kambodsja, Vietnam, Malaysia, Indonesia og Japan.

LEVEOMRÅDE

Elaphe taeniura er en habitatgeneralist som finnes i skog, på dyrket mark, i steinete skråninger og langs vassdrag. Den lever både på bakken og i trær og klatrer på klippevegger og i huler. For *Elaphe taeniura ridleyi* er huler en fast del av leveområdet, og her jakter slangen på flaggermus. På Taiwan lever arten opptil omtrent 1000 m over havet.

Arten søker ly i hauger av avfall, vegetasjon og stein og kan ses i nærheten av bebyggelse. Den er dagaktiv, men i huler kan den være aktiv til alle tider av døgnet. Føden er gnagere, flaggermus, fugler og fuglegg. Klimaet i det meste av utbredelsesområdet er varmt og fuktig med en regntid.

Stell

TERRARIET

Stellet av *Elaphe taeniura* bygger særlig på *Elaphe taeniura friesei* fra Taiwan, som er den underarten som oftest holdes. Det gjelder trolig også for de andre underartene.

En voksen *E. taeniura* skal ha et terrarium på minst 180 × 60 × 90 cm (lengde × bredde × høyde). Høyden er like viktig som lengden, fordi arten klatrer og hviler på hyller og grener, og 180 × 90 × 180 cm er enda bedre. Arten holdes enkeltvis; hann og hunn settes bare sammen for paring.

Innred med grener, korkbark, brede blader og tette skjul, slik at slangen kan klatre og trekke seg tilbake. Det må være minst to skjul, ett i den varme og ett i den kjølige enden, og et fuktig skjul med fuktig sphagnum til hudskiftet. Som bunnsubstrat brukes kokosfiber, sypressmulch eller en blanding av bark og sphagnum, som holder på fuktigheten. Spon av furu og seder egner seg ikke.

Arten er en dyktig rømningskunstner. Terrariet må ha et lokk som kan låses, og frontdører som slutter tett. God ventilasjon er nødvendig, for eksempel gjennom nett eller ventilasjonsrister.

TEMPERATUR

Det skal være en tydelig temperaturgradient, slik at slangen selv kan velge. Om dagen skal den kjølige enden være omkring 24 °C og den varme enden 26-28 °C, med en solplass på 30-31 °C under varmekilden noen timer om dagen. Om natten faller temperaturen til 20-24 °C. Vinterhvile er ikke nødvendig, men brukes i avlen (se Avl).

Bruk en keramisk varmeemitter eller en halogenspot som varmekilde og eventuelt en varmematte under bunnen, alltid styrt av en termostat. Mål temperaturen med digitale termometre med føler i begge ender, og kontroller solplassen med et IR-termometer. Hold varmekilden utenfor slangens rekkevidde, slik at den ikke kan brenne seg. Oppholder slangen seg mest i den kjølige enden, eller virker den urolig, skal den varme enden senkes litt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 50-80 %, og den skal ikke komme under 50 %. Under hudskifte skal den være høyere, omkring 80 %. Et fuktig skjul med fuktig sphagnum som sprøytes daglig, er avgjørende for et rent hudskifte. Det må ikke stå vann på bunnen av skjulet.

En stor, stabil vannskål med friskt vann skal alltid stå fremme. Skålen skal være så stor at slangen kan legge mesteparten av kroppen i den, og arten bader gjerne. Fyll den halvt, slik at vannet ikke skvulper over, og skift vannet daglig. Skålen kan stå i den varme enden hvis ventilasjonen er god.

LYS OG UVB

Elaphe taeniura er dagaktiv og skal ha en tydelig dag og natt. Lyset er på 12 timer i døgnet, styrt av en tidsur. Nattlys brukes ikke.

Særskilt belysning er ikke nødvendig, men UVB kan brukes som et tilbud til en dagaktiv art. Brukes UVB, er et T5-rør med lav styrke over den varme enden nok, og slangen må kunne trekke seg tilbake i skygge og skjul. Det er ikke fastsatt noen Ferguson-sone for arten. Glass og plast foran røret stopper UVB.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Elaphe taeniura spiser hele, frosne og tinte gnagere. Unger får nyfødte eller små mus, ungdyr større mus og små rotter, og voksne dyr små til middels store rotter. Kyllinger og egg kan gi variasjon. Levende bytte frarådes.

Byttet må høyst være like bredt som slangens bredeste sted, og arten tar heller flere små byttedyr enn ett stort. Fôringsintervaller:

- Nyklekte unger: hver 4.-5. dag.
- Ungdyr: hver 4.-7. dag.
- Voksne dyr: hver 7.-10. dag.

Tin byttet langsomt, og varm det til litt over romtemperatur i en lukket pose i varmt vann rett før fôringen. Bruk en pinsett eller tang, slik at slangen ikke forbinder hånden med fôr. Arten blir lett for feit, så vei slangen jevnlig, og skjær ned hvis kroppen blir rund. Gi ro i 24-48 timer etter fôring.

ATFERD OG HÅNDTERING

Elaphe taeniura er oppmerksom, rask og sky. Oppdrettede dyr som håndteres jevnlig fra de er unge, blir som regel like rolige å håndtere som *Pantherophis guttatus*. Er de ikke vant til det, blir de nervøse. Viltfangede dyr er ofte defensive og kan bite.

Et oppdrettet dyr skal få opptil en uke på å venne seg til omgivelsene, et viltfanget to til fire uker. Vent med å håndtere til dyret spiser regelmessig. Støtt kroppen med begge hender, kom til fra siden, og ta aldri tak i halen. Tegn på stress er rask pust og flukt. Blir slangen mer stresset, løfter den forkroppen i en S-form, flater ut kroppen og vibrerer med halen. Da skal den ha ro.

Arten må ikke holdes sammen med andre slanger, og to dyr av arten settes bare sammen for paring.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene kan ikke skilles utenfra hos unger. Kjønnsbestemmelse skjer med en sonde og må utføres av en erfaren person eller en veterinær. Alderen ved kjønnsmodning er ikke dokumentert; unge dyr kan trolig formere seg i det andre leveåret. Hunnen skal være fullvoksen og i god kondisjon før hun settes i avl.

PARRING

En vinterhvile er nødvendig eller i det minste gunstig for å få dyrene til å pare seg, og den betyr mer for viltfangede dyr enn for dyr som er oppdrettet i flere generasjoner. Slangene holdes i mørke ved 11-17 °C i omkring 90 dager og fôres ikke i den perioden. Deretter varmes de opp igjen og fôres godt.

Paringen følger omkring en måned etter vinterhvilen. Flere hanner må ikke settes sammen.

EGGLEGGING OG KULL

Kullet er på 4-15 egg, enkelte ganger flere. Hunnen skal ha en eggleggingskasse med fuktig sphagnum eller vermikulitt og en åpning, slik at hun kan krabbe inn. Eggleggingen tapper hunnen, og hun skal ha rikelig med fôr etterpå. Eggene flyttes til en rugemaskin.

INKUBASJON

Eggene legges i en boks med fuktig vermikulitt eller perlitt uten å vendes og ruges ved 28-29 °C med høy luftfuktighet. Ved den temperaturen klekkes de etter 55-65 dager.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

OPPDRETT AV UNGER

Nyklekte unger måler 30-45 cm. Hold dem enkeltvis i sikre terrarier med tette skjul, et fuktig skjul og en vannskål. Tilby nyfødte eller små mus hver 4.-5. dag. Ungene vokser raskt og kan bli 90 cm eller mer i løpet av det første året. Håndter dem jevnlig, slik at de blir rolige som voksne.

Helse og vanlige feil

Elaphe taeniura er hardfør, men de fleste problemer skyldes feil varme, fuktighet eller fôring. De typiske feilene er:

- Dehydrering, særlig hos viltfangede dyr. Gi alltid rent vann, og skift det daglig.
- Overvekt ved for hyppig fôring. Vei slangen jevnlig.
- Dårlig hudskifte når luften er for tørr. Gi et fuktig skjul og noe å gni seg mot.
- Midd og flått. Hold alt svært rent, fjern flått med pinsett, og behandle midd ved første tegn.
- Indre parasitter. Lever en avføringsprøve hos en veterinær.
- Luftveisinfeksjoner med hvesende pust, slim og åpen munn. De skyldes ofte for lav temperatur eller dårlig hygiene.
- Skjellråte og blemmer, som tyder på dårlig hygiene eller for fuktig bunn.

Kontakt en veterinær med erfaring på reptiler hvis slangen ikke vil spise på flere uker, går ned i vekt eller har problemer med pusten.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.